

PROBLEM SUDSKIH VJEŠTAKA RIJEŠITI PO STANDARDIMA EU

Dušan Miljuš

I dok je fokus javnosti bio na sudskim službenicima, policajcima koji su tražili veće plaće, za što su se dijelom izborili štrajkom, tinjao je fitilj još jedne pravosudne bombe koja upravo sada prijeti već napuklim temeljima pravosudnog sustava.

Sudski vještaci nisu u poziciji kao državni službenici, nisu na državnoj plaći, ali ovisni su o državi i sudovima koji ne mogu bez njihovih usluga. Niti suci imaju, niti ima potrebe da imaju tolika znanja i zato su vještaci nužni. Činjenica je da, pogotovo kad vještake angažiraju stranke u postupku, druga strana često bude nezadovoljna i proziva vještake za pristranost. I nisu samo privatni vještaci izloženi takvim prigovorima, već i vještaci MUP-ova centra "Ivan Vučetić". Odvjetnici stoga prigovaraju po onoj narodnoj: "Kadija tuži, kadija sudi". Pritom se zaboravlja da vještaci svojim znanjem i zakletvom prisežu da rade zakonito i stručno. Nije rijetkost da često vještački nalaz zacementira nečiju krivnju, ali i oslobodi nevine. Nisu rijetke takve situacije u sudnicama. Ako odgovorni u pravosuđu ne shvaćaju koliko su i oni bitan segment pravosuđa i da imaju pravo biti odgovarajuće plaćeni za svoj stručni rad, onda kao država imamo ozbiljan problem.

Sudski vještaci sada su odlučili javno progovoriti o tome da su izloženi samovolji nekih sudaca, da im

se godinama ne isplaćuju naknade za vještačenja, pristup sudu i da su dugo bili benevolentni prema aljkavosti i nemaru odgovornih za funkcioniranje pravosudnog sustava, koji pritom ne amnestiraju ni jednu političku opciju koja njihove probleme pod tepih gura već četvrt stoljeća. A je li moralo tako? Naravno da nije, jer već smo deset godina članica Europske unije i gotovo cijelo desetljeće obvezali smo se da ćemo taj segment pravosuđa urediti prema standardima EU. Kao i u slučaju sudskih službenika i sudaca, pokazuje se kako je politika ključna za gašenje požara, koji dođu i dalje tinja.

Ali i kod onih pravih, da se malo poigramo protupožarnom tematikom, ako na prizorištu novog požara koji prijeti pravosuđu ostane žar od nagomilanih problema sudskih vještaka, poput domino efekta mogao bi se opet zaljuljati dobar dio pravosudnog sustava koji ovisi o nalazima i mišljenjima vještaka te njihovim procjenama. Rješenje nije komplicirano. Dovoljno bi bilo urediti sustav prema europskim standardima, postaviti norme, rokove isplate, koji ne bi trebali ovisiti o individualnoj ocjeni sudaca ili stranaka u postupcima. Jer, na taj način otvaraju se i prostori za sumnje u korupciju, pristranost. Hrvatski vještaci svjesni su da ne mogu dobiti satnicu koju imaju njihovi kolege u Njemačkoj, ili nekoj drugoj zemlji, ali takvo što i ne traže. Prijetnje privođenjem nisu rješenje, kao što se to dogodilo oftalmologinji koja je u znak protesta zbog takvog sudskog poziva demonstrativno otišla s liste vještaka. I nije jedina. U kroničnom nedostatku stručnjaka, takvo što nam sigurno ne treba. □